

ПРОГНОЗУВАННЯ ЗМІНИ ВАЛЮТНОГО КУРСУ ПІД ВПЛИВОМ СЕЗОННИХ ФАКТОРІВ

Валютні ризики належать до основних ризиків у діяльності бізнесу, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність. Особливо це проявляється у малих відкритих економіках, до яких належить Україна. Прогнозування зміни валютного курсу є одним із важливих елементів системи ризик-менеджменту підприємства, спрямованої на мінімізацію збитків, спричинених валютними коливаннями.

На вартість національних валют відносно іноземних впливає велика кількість факторів різного рівня значущості, зокрема обсяги експорту, імпорту, виплати відсотків та основної частини боргу нерезидентам, валютні інтервенції центрального банку, вибори тощо. Однією зі спроб розкрити причини коливань валютного курсу є вивчення впливу сезонних факторів. Виходячи із теорії економічних циклів можна виділити кілька видів циклів (від короткострокових до довгострокових).

Використовуючи інструментарій економіко-математичного моделювання нами було побудовано модель, що описує зміну курсу долара США до української гривні на вітчизняному міжбанківському ринку (USD_UAH) залежно від місяця (Month) та року (Year):

$$\text{USD_UAH} = \beta_0 + \beta_1 * \text{Month} + \beta_2 * \text{Year} \quad (1)$$

Емпіричною базою дослідження виступили дані за 04.01.2017 – 11.10.2019 рр. з порталу <https://minfin.com.ua/> (в якості залежності змінної було використано різницю між ціною купівлі та продажу).

Одержані результати засвідчили, що сезонні чинники протягом аналізованого періоду пояснюють 51,9742 % зміни валютного курсу (нормований $R^2 = 0,519742$ при рівні статистичної значимості у 1 %). З огляду на існування автокореляції, тобто залежності валютного курсу від його значень у попередньому періоді, було використано робастні статистичні помилки.

Графічне зіставлення фактичних та змодельованих значень представлено на рисунку 1.

Виходячи із представлених даних можна зробити кілька висновків:

– по-перше, у період з лютого по липень порівняно з січнем відбувається сезонна ревальвація української гривні;

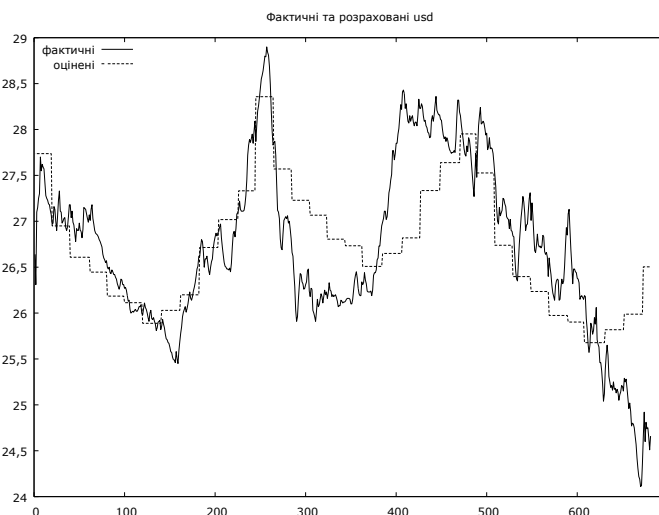

Рис. 1. Фактичні та змодельовані значення валютного курсу долара США до української гривні

– по-друге, починаючи з серпня до кінця року починається сезонна девальвація української гривні;

– по-третє, у 2018 році порівняно з 2017 р. та 2019 р. спостерігався додатковий девальваційний тиск на національну валюту;

– з метою мінімізації валютних ризиків для суб'єктів реального сектору доцільним є використання похідних фінансових інструментів, що дають можливість хеджувати валютні ризики.

Список літератури:

1. Виговська Н.Г., Полчанов А.Ю. Антикризовий фінансовий контролінг як інструмент запобігання банкрутства // Вісник Житомирського державного технологічного університету. - 2013. - № 4. - С. 146-153.
2. Полчанов А. Ю. Потенціал банківських установ України у стимулюванні економічного зростання у постконфліктний період // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економіка, управління та адміністрування. – 2018. – №. 1 (83). – С. 123-128.
3. Polchanov A. Coordination of state fiscal and monetary policy the in the context of post-conflict recovery // Accounting and Financial Control. – 2017. – Т. 1. – №. 2. – С. 19-28.